

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ (Sayfa 1-15)

Doç. Dr. Abdullah OĞRAK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/İşletme Bölümü

abdullahograk@yyu.edu.tr

Orcid No: 0000-0003-4331-8652

Öğr. Gör. Fatih GÖNÜL

Hakkâri Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu/Yönetim ve Organizasyon Bölümü

fatihgonul@hakkari.edu.tr

Orcid No: 0000-0003-1710-2997

ÖZET

Bu araştırmanın amacı duygusal zekâ ve boyutlarının yaşam doyumu ile arasındaki ilişkileri incelemektir. Duygusal zekâ ve yaşam doyumunun çeşitli demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek araştırmanın diğer bir amacıdır. Yapılan analizlerde duygusal zekânın yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu ve duygusal zekânın yaşam doyumu üzerinde pozitif yönde etkili olduğu görülmüştür. Duygusal zekânın, kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma ve duyguları düzenleme boyutlarının yaşam doyumunu pozitif olarak etkilediği belirlenirken, başkalarının duygularını değerlendirme boyutunun yaşam doyumu üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının bazı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zekâ, Yaşam Doyumu, Öğrenci, Meslek Yüksekokulu

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND LIFE SATISFACTION OF HEALTH SERVICES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

In the analysis, aims to examine the relationship between emotional intelligence and its dimensions and life satisfaction. Another aim of the research is to determine whether emotional intelligence and life satisfaction differ significantly according to various demographic characteristics. In the analyzes made, it has been seen that emotional intelligence is positively related to life satisfaction and emotional intelligence has a positive effect on life satisfaction. It has been determined that the dimensions of emotional intelligence, evaluating one's own emotions, using emotions, and regulating emotions positively affect life satisfaction, while the dimension of evaluating others' emotions does not affect life satisfaction. As a result of the research, it has been determined that the emotional intelligence and life satisfaction of the students showed a significant difference according to some demographic characteristics.

Keywords: Emotional Intelligence, Life Satisfaction, Student, Vocational School

1. Giriş

Duygusal zekâ, son yıllarda yapılan birçok çalışmada araştırmacıların en çok ilgi duyduğu konulardan biri olmuştur. Çeşitli meta-analitik araştırmalardan elde edilen bulgular, duygusal zekânın hem ruh sağlığı hem de refah kriterlerinde önemli bir faktör olduğunu göstermiştir(Extremera ve Rey, 2016: 98). Duygusal zekâ, duyguları doğru bir şekilde algılama, değerlendirme ve ifade etme, duygulara erişme veya bunları üretme, duyguları ve duygusal bilgiyi anlama, duygusal ve entelektüel gelişmeyi desteklemek için duyguları düzenleme yeteneği olarak tanımlanmıştır(Mayer ve Salovey, 1997). Genel olarak yapılan araştırmalarda, yüksek duygusal sahip bireylerin daha az stres yaşadıkları (Urquijo, Extremera ve Villa, 2016), akademik performanslarının daha yüksek olduğu (Agnoli vd., 2012), daha iyi kişiler arası ilişkilere sahip oldukları (Nozaki, 2015), pozitif ruh hallerini devam ettirmek için daha fazla güç harcadıkları ve yaşam doyumlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir(Sun, Wang ve Kong, 2014). Yaşam doyumunu, bireyin kendisini iyi hissetmesi ve yaşantısından memnuniyet derecesinin bir göstergesidir. Bireyin kendi duygularını yönetebilmesi, başkalarını anlayabilmesi ve insanlarla iyi ilişkiler kurması yaşam doyumunu için son derece önemlidir.

Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri mezun olduklarında insanlarla yoğun ilişkiler gerektiren sağlık sektöründe istihdam edilmektedirler. Bu bağlamda, öğrencilerin duygusal zekâlarının ve yaşam doyumlarının yüksek olması önem taşımaktadır. Yaşam doyumunun artması bireylerin pozitif düşünmesi, sorunları büyütmemesi, aşırı duygulardan kaçınarak bu duyguları kontrol edebilmesi diğer bir ifade ile duygusal zekâ becerilerini kullanabilmesi ile ilgilidir. Böylelikle yüksek duygusal zekâ becerilerine sahip öğrencilerin yaşamdan daha fazla doyum sağlayabilecekleri düşünülebilir.

Bu çalışmanın amacı duygusal zekânın ve boyutlarının yaşam doyumunu ile ilişkisini ortaya koymaktır. Ayrıca duygusal zekâ ve yaşam doyumunun çeşitli demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek araştırmanın diğer amacıdır. Literatür incelendiğinde farklı alanlarda öğrenim gören öğrenciler üzerinde duygusal zekâ ve yaşam doyumunu ilişkisini ele alan çalışmalar mevcut iken, sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ayrıca, literatürde duygusal zekânın yaşam doyumunu üzerindeki etkisini inceleyen birçok çalışma bulunmakla birlikte, her bir duygusal zekâ boyutunun yaşam doyumunu üzerindeki etkisini inceleyen çok az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu kapsamda, araştırmanın literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Duygusal Zekâ

Salovey ve Mayer (1990: 189) duygusal zekâyı bireyin kendisinin ve başkalarının duygularını izlemesi, bunlar arasında ayırım yapabilmesi ve bu bilgiyi bireylerin düşünce ve eylemlerini yönlendirmek için kullanma yeteneğini içeren sosyal zekânın alt kümesi olarak tanımlamışlardır. Duygusal zekâ, bireyin kendisini anlaması ve ifade etmesi, başkalarını anlayarak onlarla iyi ilişkiler kurması ve günlük talepler, zorluklar ve baskılarla başarılı bir şekilde başa çıkmasını ifade etmektedir(Bar-On, 2006: 14). Duygusal zekâsı yüksek bireyler, zor durumlarla mücadele etmek için gerekli mekanizmaya sahiptir ve bu zor durumları bir tehdit olarak görmek yerine kendileri için bir gelişim fırsatı olarak görürler(Mikolajczak ve Limunet, 2008: 1445).

Duygusal zekâ (Davies, Stankov ve Roberts, 1998, aktaran, Wong, Law ve Wong, 2004: 536) kendi duygularını değerlendirme, başkalarının duygularını değerlendirme, duyguları kullanma ve duyguları düzenleme boyutlarını içeren bir dizi yetenektir oluşmaktadır. Kendi duygularını değerlendirme, bireyin derin duygularını anlaması ve onları kolayca ifade edebilmesi ile ilgilidir. Başkalarının duygularını değerlendirme, bireyin çevresindeki insanların duygularını algılaması ve anlamasını ifade eder. Bu yetenek sayesinde birey diğer insanların duygularını ve zihinlerini okuyabilir. Duyguları kullanma, bireyin aşırı ruh hallerinde davranışlarını kontrol altında tutabilmesi ve sorunlardan hızlıca iyileşme sağlaması gibi bireyin duygularını düzenleme yeteneği ile ilgilidir. Duyguları düzenleme, bireyin duygularını yapıcı faaliyetlere ve kişisel performansa yönlendirerek kullanma yeteneği ile ilgilidir. Bu alanda yeteneği olan bir birey, çoğu zaman olumlu duygular içerisindedir, duygularını iş ve bireysel yaşamında en iyi performansı göstermek için kullanır.

Duygusal zekânın kavramsallaştırılması ile ilgili farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlar, kişilik ve yetenek tabanlı duygusal zekâ yaklaşımlarıdır. Kişilik tabanlı duygusal zekâ yaklaşımına göre duygusal zekâ, duygusal uyumu sağlamak için insanların davranışlarına rehberlik eden, duygularla ilgili eğilimlerin bileşiminden oluşan bir kişilik özelliğidir(Petrides, Pita ve Kokkinaki, 2007). Diğer taraftan yetenek tabanlı duygusal zekâ yaklaşımı, duygusal zekâyı duygusal bilgileri işlemek için bir dizi yeteneği içeren bir zekâ türü olarak görmektedir(Mayer, Caruso ve Salovey, 2016). Bazı yazarlara göre ise duygusal zekâ yıllar içinde oluşan, geliştirilebilen veya öğrenilebilen bireysel bir özelliktir(Karimi vd. 2014).

Duygusal zekâ, örgütsel başarının sağlanmasında, sosyal ilişkilerde ve yaşamın her alanında avantaj sağlar. Duygusal zekâ, özellikle iş yerinde ekip çalışması ve işbirliği gerektiren işlerin daha etkili yapılması için insanlara yardımcı olmaktadır(Goleman, 1995). Duygusal zekâsı yüksek bireyler daha fazla olumlu öz değerlendirme,

özgüven, etkinlik ve psikolojik güce sahiptirler. Aynı zamanda bu bireylerin depresyon düzeyleri düşük, performans ve yaşam doyumları yüksektir(Petrides vd., 2007).

3. Yaşam Doyumu

Yaşam doyumunu öznel iyi oluşun bilişsel bir bileşeni olarak en sık kullanılan göstergelerden biridir(Pavot ve Diener, 2008). Yaşam doyumunu ilk kez Neugarten, Havinghurst ve Tobin (1961) tarafından bireyin beklentileriyle elde ettiklerinin karşılaştırılmasıyla ulaştığı sonuç olarak ifade edilmiştir. Daha sonra Diener vd. (1985) yaşam doyumunu, bireyin yaşam kalitesini olumlu değerlendirme düzeyi olarak tanımlamışlardır. Pavot ve Diener (1993) ise yaşam doyumunu, bireyin yaşam deneyiminin fiziksel, sosyal ve psikolojik ihtiyaç ve isteklerini karşılama derecesini bilinçli bir değerlendirmesi sonucunda oluşan yargı olarak tanımlamıştır. Bu tanımlar doğrultusunda, yaşam doyumunu hayattaki hedeflere ve beklentilere bağlı olarak oluşan bireyin mutluluğu ile ilgili bir algı olduğu söylenebilir. Yaşam doyumunu yüksek bir bireylerin hayatta da mutlu olması beklenebilir.

Bireyin hayatta mutlu olmasını sağlayan birçok değişken bulunmaktadır. Buna göre bireyin mutluluğunda, bireyin kontrol edemediği durumsal koşulların %10, kasıtlı olarak gerçekleştirdiği eylemlerin %40 ve genetik kodların diğer bir ifade ile kişiliğin %50 etkisi bulunmaktadır(Lyubomirsky, Sheldon ve Schkade, 2005).

Yaşam doyumunu etkileyen faktörler kişiden kişiye göre farklılık göstermektedir. Genel itibariyle günlük hayatta mutlu olmak, hayatı anlamlı bulmak, bireysel amaçlara ulaşmakta gösterilen uyum, bireysel pozitif kimlik, bireyin fiziksel açıdan iyi olması, ekonomik refah düzeyi ve iyi sosyal ilişkiler gibi faktörler yaşam doyumunda etkilidir(Keser, 2005: 80). Bunların yanı sıra eğitim, aile hayatı, kişilik, genetik gibi çeşitli faktörler de yaşam doyumunu etkileyebilir. Öte yandan zekâ düzeyi de yaşam doyumunu etkileyebilecek bir değişkendir(Koohbanani, Dästjerdi, Vahidi ve Far, 2013: 315).

4. Literatür Araştırması ve Hipotezlerin Oluşturulması

Literatürde öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının demografik özelliklere göre farklılığını ölçen çok sayıda çalışma mevcuttur.

Yapılan bazı çalışmalarda duygusal zekâ ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken(Girgin, 2009, Deniz ve Yılmaz, 2004, Yıldız, 2016, Kong, Zhao ve You, 2012, Yıldırım ve Latifoğlu, 2020, Ardahan, 2012, Bakan ve Güler, 2017), bazı çalışmalarda ise bu iki değişken arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur(Sevindik vd., 2012, Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva, 2011). Duygusal zekânın yaş değişkenine göre farklılığını inceleyen araştırmalarda bu değişkenler arasındaki anlamlı bir farklılık bulunamamıştır(Yıldırım ve Latifoğlu, 2020, Ardahan, 2012, Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva 2011). Bakan ve Güler (2017) çalışması duygusal zekânın en uzun süre yaşanan yer ve aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva (2011) çalışmasında aylık gelir ile duygusal zekâ arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Yaşam doyumunu değişkeni demografik özellikler kapsamında değerlendirildiğinde; yapılan bazı araştırmalarda yaşam doyumunun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Yıldırım ve Latifoğlu, 2020, Bakan ve Güler, 2017, Ardahan, 2012, Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva, 2011), bazı araştırmalarda ise cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde etkili olduğu ortaya konulmuştur(Yıldız, 2016). Sınıf düzeyi bakımından, yapılan bazı araştırmalarda yaşam doyumunun sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Yıldırım ve Latifoğlu, 2020, Bakan ve Güler, 2017, Yıldız, 2016), bazı araştırmalarda ise bu iki değişken arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir(Deniz ve Yılmaz, 2004). Yaş değişkeni bakımından, yaşam doyumunun yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur(Ardahan, 2012, Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva, 2011). Aile tutumu açısından, demokratik aile tutumuna sahip olan öğrencilerin ilgisiz ve otoriter aile tutumuna sahip öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir(Bakan ve Güler, 2017). Aylık gelir bakımından, yaşam doyumunun aylık gelire göre anlamlı bir farklılık göstermediği bazı çalışmalarda ortaya konulmuştur(Özyer, Azizoğlu ve Fahreeva, 2011). Bazı çalışmalarda ise aylık gelir düzeyi yeterli veya yüksek olan öğrencilerin aylık gelir düzeyi nispeten daha düşük olan öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir(Akboğa ve Gürkan, 2019, Pınar vd., 2015). Kişilerarası ilişkiler bakımından, kişiler arası ilişkiler kötü olan öğrencilerin yaşam doyumlarının daha düşük olduğu bildirilmiştir(Özgür, Babacan Gümüş ve Durdu, 2010).

Mutluluk, yaşam doyumunu, ruh sağlığı ve sosyal ilişki kalitesi ve büyüklüğüne olumlu etkisi olan duygusal zekânın, yaşamı iyileştirici ve pozitif katkılarına dair önemli kanıtlar bulunmaktadır(Koohbanani, Destjerdi, Vahidi ve Far, 2013: 3015). Yüksek duygusal zekâyâ sahip bireyler, hayatın tüm yönlerine karşı pozitif bir tutum içerisinde ve insanlarla iyi ilişkiler kurarak bu ilişkileri yönetme kabiliyetine sahiptirler(Abdullah, 2012). Araştırmalar, duygusal zekânın daha iyi uyum veya akademik başarı ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca, yüksek düzeyde

duygusal zekâ, daha düşük düzeyde kaygı, stres, tükenmişlik ve yaşamdan daha yüksek düzeyde memnuniyet ile ilişkilidir(Cazan ve Năstăsă, 2015: 1574).

Duygusal zekâ ile yaşam doymu arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar, bu iki değişken arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir(Yıldırım ve Latifoğlu, 2020, Taşkırmaz ve Bal, 2019, Kartol ve Erçelik, 2019, Kong vd., 2019, Afolabi ve Balogun, 2017, Özdemir ve Dilekmen, 2016, Yıldız, 2016, Özer, Hamarta ve Deniz, 2016, Extremera ve Rey, 2016, Urquijo, Extremera ve Villa, 2016, Sarıcam, Çelik ve Coşkun, 2015, Aranda, Extremera, ve Galan, 2014, Sun, Wang ve Kong, 2014, Kesen, Kırılıoğlu ve Deniz, 2013, Ardahan, 2012, Kong, Zhao ve You, 2012, Özyer, Azizoglu ve Fahreeva, 2011). Diğer bir ifade ile duygusal zekâ düzeyi yükseldikçe yaşam doymu artmaktadır. Yapılan bazı araştırmalarda duygusal zekânın yüksek olması aynı zamanda yaşam doyumunun artmasına yol açmaktadır(Kartol ve Erçelik, 2019, Çınar ve Özyılmaz, 2018, Afolabi ve Balogun, 2017, Sarıcam, Çelik ve Coşkun, 2015, Kong, Zhao ve You, 2012). Başka bir deyişle duygusal zekâsı yüksek bireyler duygularını daha iyi yönetebildikleri için, bu onların yaşamdan daha fazla doyum sağlamalarına neden olmaktadır. Bakan ve Güler (2017) çalışmasında duygusal zekâ boyutlarından duyguların kullanılması ve duyguların düzenlenmesinin yaşam doyumunu etkilediği ortaya konulmuştur. Yapılan bazı araştırmalarda ise duygusal zekânın yaşam doymu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını ortaya koymuştur(Demirer ve Polatçı, 2019, Özdemir ve Dilekmen, 2016). Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

H1: Duygusal zekâ yaşam doyumunu etkilemektedir.

H1_a: Kendi duygularını değerlendirme yaşam doyumunu etkilemektedir.

H1_b: Başkalarının duygularını değerlendirme yaşam doyumunu etkilemektedir.

H1_c: Duyguları kullanma yaşam doyumunu etkilemektedir.

H1_d: Duyguları düzenleme yaşam doyumunu etkilemektedir.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın örneklemini 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı Bahar yarıyılında Hakkâri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri kolayda örneklem metodu ile internet üzerinden oluşturulan anket aracılığıyla elde edilmiştir. Yüksekokul idaresinde alınan bilgiye göre ilgili yarıyıldaki okulda toplamda ders kaydı yapmış 532 öğrenci ders bulunmaktadır. Araştırmaya 262 öğrenci katılım göstermiştir. Yapılan değerlendirmelerde 2 anket özensiz bir biçimde doldurulduğu için analizlerden çıkarılmıştır. Bu nedenle analizler 259 anketten elde edilen veriler doğrultusunda yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS ve LISREL programları kullanılmıştır.

6. Veri Toplama Araçları

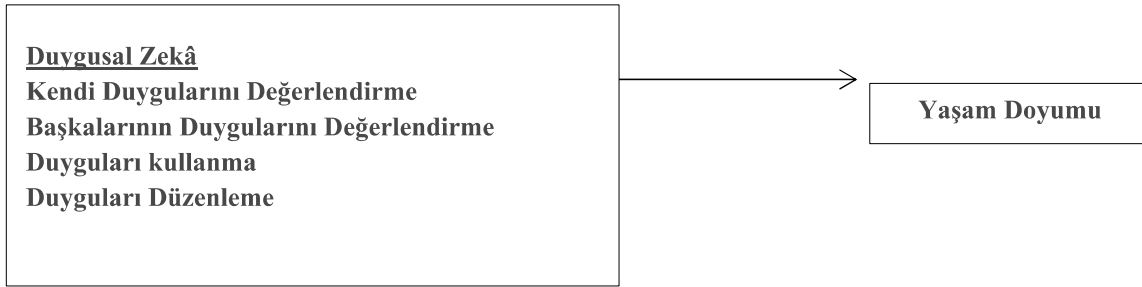
Araştırmada duygusal zekâyı ölçmek için, C.-S. Wong ve K. Law (2002) geliştirdikleri, Türkçeye uyarlamasının Atilla, Çarıkçı ve Erdem (2012) tarafından yapılan ölçek kullanılmıştır. Ölçek, toplamda 16 madde ve 4 boyut bulunmaktadır. Ölçekte yer alan 1, 2, 3 ve 4 nolu maddeler kendi duygularını değerlendirme, 5, 6, 7 ve 8 nolu maddeler başkalarının duygularını değerlendirme, 9, 10, 11 ve 12 nolu maddeler duyguları kullanma, 13, 14, 15 ve 16 nolu maddeler duyguları düzenleme boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçek aralıklı 5'li Likert ifadeleri "Hiçbir Zaman", "Çok Nadir", "Bazen", "Çoğu Zaman", "Her Zaman" olarak ölçeklendirilmiştir.

Yaşam doyumunu ölçmek için, Diener vd. (1985) geliştirdiği, Türkçeye uyarlamasının Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılan ölçek kullanılmıştır. Tek boyuttan oluşan bu ölçekte toplamda 5 soru bulunmaktadır. Ölçek 5'li aralıklı Likert ifadeleri "Kesinlikle katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Ne katılıyorum ne de katılmıyorum", "Katılıyorum", "Kesinlikle katılıyorum" olarak ölçeklendirilmiştir.

7. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın hipotezleri doğrultusunda oluşturulan model şekil 5.1'de yer almaktadır. Araştırma modelinde yaşam doymu bağımlı değişken, duygusal zekâ ve alt boyutları ise bağımsız değişken olarak belirlenmiştir.

Şekil 5.1 Araştırmanın Modeli

9. Kişisel Bilgilere Ait İstatistikler

Araştırmaya katılan öğrenciler cinsiyetlerine göre incelendiğinde, %72,6'sının kadın, %27,4'ünün erkek olduğu görülmüştür. Yaş bakımından öğrencilerin %66'sı 21-24 yaş grubunda, %22,4'ünün 20 ve altı yaş grubunda ve %11,6'sının 25 ve üzeri yaş grubunda yer aldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin bulunduğu sınıfa göre %55,2'sinin 1. sınıf ve %44,8'inin 2.sınıf olduğu görülmüştür. Ailelerinin kendilerine karşı tutumlarını öğrencilerin %49'u demokratik, %40,5'i otoriter, %10,4'ü ilgisiz olarak belirtmiştir. En uzun süre yaşadıkları yer sorusuna öğrencilerin %38,6'sı il, %25,1'i ilçe, %23,2'si köy ve %13,1'i büyükşehir olarak cevaplamışlardır. Ekonomik durumlarını öğrencilerin %68,7'si ne iyi ne kötü, %19,7'si iyi ve %11,6'sı kötü olarak ifade etmişlerdir. Kişilerarası ilişkileri sorulduğunda öğrencilerin %63,3'ü iyi, %35,1 ne iyi ne kötü ve %1,5'i ise kötü ilişkilere sahip olduğunu belirtmiştir.

10. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi

Araştırmada kullanılan duygusal zekâ ve yaşam doyumu ölçeklerinin boyutlarını belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Bartlett Küresellik Testi sonucuna duygusal zekâ ve yaşam doyumu ölçekleri için yeterli ilişki sağlanmıştır ($p < 0,05$, $p = 0,000$). Ölçekler için hesaplanan KMO değerlerinin 0,60 üstünde yer aldığından dolayı örneklem sayısının faktör analizinin uygulanabilmesi için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda herhangi bir ifade analizden çıkarılmamıştır. Duygusal zekâ ölçeğine ait ortalama, standart sapma, faktör yükleri, faktör gücü ve faktör güvenirlilikleri değerleri Tablo 6.1'de yer almaktadır.

Tablo 8.1 Duygusal Zekâ Ölçeğinin Faktör Analizi Sonuçları

Duygusal Zekâ Ölçeği						
Faktörler	İfadeler	\bar{x}	s.s	Faktör Yükleri	Faktör Gücü	Alfa
Kendi Duygularını Değerlendirme	1. Çoğu zaman duygularımı neden hissettiğimi anlayabilirim.	3,65	0,93	0,799		
	2. Duygularımı iyi anlayabilirim.	3,79	0,92	0,837	18,922	0,828
	3. Ne hissettiğimi gerçekten iyi bilirim.	3,74	0,94	0,733		
	4. Mutlu olup olmadığımı her zaman bilirim.	3,82	1,04	0,613		
Baş kal arı nın Du	5. Arkadaşlarımın duygularını davranışlarından her zaman anlarım.	3,76	0,93	0,678	17,500	0,821

	6. Diğer insanların duygularını çok iyi gözlemlerim.	3,72	0,95	0,829		
	7. Diğer insanların duyguları ve hisleri konusunda çok hassasımdır.	3,81	0,98	0,734		
	8. Etrafımdaki insanların duygularını anlama konusunda iyiyimdir.	3,78	0,99	0,866		
Duyguları Kullanma	9. Her zaman kendimle ilgili hedefleri belirlerim ve ulaşabilmek için elimden geleni yaparım.	3,70	1,02	0,874		
	10. Her zaman kendime yeterli birisi olduğumu söylerim.	3,33	1,17	0,753	16,856	0,850
	11. İç motivasyonum yüksektir.	3,31	1,14	0,759		
	12. En iyisini yapmak için her zaman kendimi teşvik ederim.	3,59	1,10	0,813		
Duyguları Düzenleme	13. Sinirlerime hâkim olurum ve sorunlarımı akılcıca ele alabilirim.	3,30	1,10	0,754		
	14. Kendi duygularımı yeterince kontrol edebilirim.	3,45	1,03	0,823	16,767	0,889
	15. Çok kızdığım zaman kısa sürede sakinleşebilirim.	3,44	1,13	0,808		
	16. Duygularımı kontrol etmesini iyi bilirim.	3,53	1,03	0,818		
Toplam				70,045	0,901	

Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği: 0,842

Bartlett Küresellik Testi Ki kare: 2339,63

sd: 120

p :0,000

Duygusal zekâ ölçeği için yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin dört boyutlu bir yapıda olduğu belirlenmiştir. Bu dört boyut ölçeğin toplam varyansının %70,045'ini açıklamaktadır. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0,901 iken, ölçeğin boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları kendi duygularını değerlendirme boyutu için 0,828, başkalarının duygularını değerlendirme boyutu için 0,821, duyguları kullanma boyutu için 0,850, duyguları düzenleme boyutu için 0,889 olarak hesaplanmıştır.

Yaşam doyumu ölçeğine ait ortalama, standart sapma, faktör yükleri, faktör gücü ve faktör güvenilirlikleri değerleri Tablo 6.2'de yer almaktadır.

Tablo 8.2 Yaşam Doyumu Ölçeğinin Faktör Analizi Sonuçları

Yaşam Doyumu Ölçeği						
Faktörler	İfadeler	\bar{x}	s.s	Faktör Yükleri	Faktör Gücü	Alfa
Yaşam Doyumu	1. İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.	2,64	1,07	0,790		
	2. Yaşam koşullarım mükemmeldir	2,35	1,03	0,804		
	3. Yaşamımdan memnunum.	2,87	1,14	0,863	64,006	0,857
	4. Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.	2,59	1,13	0,832		
	5. Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmedim	2,14	1,17	0,702		

Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği: 0,860

Bartlett Küresellik Testi Ki kare: 548,729

sd: 10

p: 0,000

Yaşam doyumu ölçeğinin faktör analizi sonucunda tek boyutlu bir yapıda olduğu görülmüştür. Bu tek boyutlu yapının ölçeğin toplam varyansının %64,006'sını açıklamaktadır. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0,810 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0,857 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeklerin geçerliliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için Tablo 6.3'te verilen uyum kriterleri kullanılmıştır.

Tablo 8.3 Uyum Kriterlerine Ait Değerler

Uyum Kriterleri	Mükemmel Uyum	Kabul Uyum	Edilebilir	Duygusal Zekâ Ölçeği	Yaşam Doyumu Ölçeği
χ^2/sd	≤ 3	≤ 5		3.19	1.22
RMSEA	$0 < RMSEA < 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.10$		0.097	0.029
SRMR	$0 \leq SRMR < 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$		0.055	0.020
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$		0.930	0.990
NNFI	$0.95 \leq NNFI \leq 1$	$0.90 \leq NNFI \leq 0.95$		0.940	0.100
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$		0.950	0.100

Kaynak: Schermelleh-Engel vd. (2003) (RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation, SRMR: Standardized Root Mean Square Residual, NFI: Normed Fit Index, NNFI: Nonnormed Fit Index, CFI: Comparative Fit Index).

Duygusal zekâ ölçeği yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda hesaplanan bütün uyum kriterlerinin ($\chi^2/sd=3.19$, $RMSEA=0.097$, $SRMR=0.055$, $NFI=0.930$, $NNFI=0.940$, $CFI=0.950$) yeterli uyumu sağladığı ve ölçeğin dört boyutlu bir yapıdan oluştuğu doğrulanmıştır.

Yaşam doyumu ölçeği için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda bütün uyum kriterlerinin ($\chi^2/sd=1.22$, $RMSEA=0.029$, $SRMR=0.020$, $NFI=0.990$, $NNFI=0.100$, $CFI=0.100$) mükemmel uyum aralığında yer aldığı ve ölçeğin tek boyutlu bir yapıdan oluştuğu doğrulanmıştır.

11. Ölçeklere Ait Betimleyici İstatistikler

Ölçeklere ilişkin betimleyici istatistikler tablo 6.4'te yer almaktadır.

Tablo 8.4 Ölçeklere Ait Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	Medyan	\bar{x}	s.s	Basıklık	Çarpıklık
1. Kendi Duygularını Değerlendirme	3,75	3,75	0,78	-0,463	0,061
2. Başkalarının Duygularını Değerlendirme	4,00	3,77	0,78	-0,545	0,214
3. Duyguları Kullanma	3,50	3,48	0,92	-0,357	-0,323
4. Duyguları Düzenleme	3,50	3,43	0,93	-0,425	-0,109
5. Duygusal Zekâ	3,62	3,61	0,65	-0,613	0,572
6. Yaşam Doyumu	2,40	2,52	0,89	0,137	-0,734

Tablo 6.4 incelendiğinde, basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 yer aldığı gözlenmektedir. Ölçeklere ilişkin dağılımın normal olarak kabul edilebilmesi için çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olması önemli bir kriterdir(Huck, 2012). Tabloya göre, ölçeklerin medyan ile ortalama değerlerinin de birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında ölçeklerin dağılımları normal olarak kabul edilmiş ve analizlerde normal dağılım analizleri kullanılmıştır.

Ölçeklere ait ortalamalar incelendiğinde öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin 3,61 değeri ile ortalamanın (3,00) üzerinde yer aldığı ve duygusal zekâ ölçeğinde en yüksek değere sahip boyutun 3,77 ortalama ile başkalarının

duygularını değerlendirme boyutu olduğu, ardından 3,75 ortalama ile kendi duygularını değerlendirme boyutu olduğu görülmektedir. Bu bilgi dayanarak öğrencilerin ne hissettiklerinin farkında oldukları ve empati yapma yeteneklerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin yaşam doyumlarına ait ortalama değer 2,40'tır. Bu değer ortalamanın (3,00) altında yer aldığı için öğrencilerin yaşam doyumlarının düşük olduğu söylenebilir.

12. Korelasyon Analizi

Ölçekler arasındaki ilişkilerin tespit edilmesinde Pearson katsayısı kullanılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları tablo 6.5'te yer almaktadır.

Tablo 8.5 Ölçeklere Ait Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1. Kendi Duygularını Değerlendirme	1					
2. Başkalarının Duygularını Değerlendirme	0,423**	1				
3. Duyguları Kullanma	0,504**	0,314**	1			
4. Duyguları Düzenleme	0,510**	0,318**	0,577**	1		
5. Duygusal Zekâ	0,785**	0,649**	0,804**	0,808**	1	
6. Yaşam Doyumu	0,205**	0,10	0,407**	0,222**	0,287**	1

**<0.01

Tablo 6.5'te yer alan veriler incelendiğinde, duygusal zekâ ile yaşam doyumunu arasında 0,287 değerinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Duygusal zekânın boyutları ile yaşam doyumunu arasındaki ilişki incelendiğinde ise, en güçlü ilişki gösteren boyutun 0,407 değer ile duyguları kullanma boyutu olduğu, akabinde duyguları düzenleme (0,222) ve kendi duygularını değerlendirme (0,205) boyutunun olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan başkalarının duygularını değerlendirme boyutu ile yaşam doyumunu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

13. Hipotez Testi

Duygusal zekâ ve alt boyutlarının yaşam doyumunu üzerindeki etkisini belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları tablo 6.6'da verilmiştir.

Tablo 8.6 Duygusal Zekâ ve Alt Boyutlarının Yaşam Doyumunu Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler		R ²	B	t	F	P
Bağımlı	Bağımsız					
Yaşam Doyumu	Duygusal Zekâ	0,083	0,391	4,808	23,119	0,000*
	Kendi Duygularını Değerlendirme	0,042	0,233	3,354	11,249	0,001*
	Başkalarının Duygularını Değerlendirme	0,000	0,012	0,166	0,027	0,869
	Duyguları kullanma	0,166	0,392	7,142	52,013	0,000*
	Duyguları Düzenleme	0,049	0,212	3,648	13,306	0,000*

*p<0.01

Regresyon analizi sonuçları değerlendirildiğinde duygusal zekâ ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir (F=23,119, p=0.000, p<0.05). Duygusal zekâ yaşam doyumunun %08,3'ünü açıklamaktadır. Analiz sonucuna göre, duygusal zekâ bir birim artığında yaşam doyumunda 0,391 oranında pozitif yönde bir artış gerçekleşmektedir. Bu sonuca göre araştırmanın "H1: Duygusal zekâ yaşam doyumunu etkilemektedir" hipotezi doğrulanmıştır.

Duygusal zekânın alt boyutlarının yaşam doyumunu üzerindeki etkisini belirlemek için oluşturulan regresyon modellerinde, kendi duygularını değerlendirmenin yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir ($F=11,249$, $p=0.001$, $p<0.05$). Kendi duygularını değerlendirmenin yaşam doyumunu açıklama oranı %0,4,2'dir. Kendi duygularını değerlendirme boyutu bir birim artığında yaşam doyumunda 0,233 değerinde pozitif yönde bir artış gerçekleşmektedir. Bu bilgilere göre araştırmanın "H1_a: kendi duygularını değerlendirme yaşam doyumunu etkilemektedir" hipotezi doğrulanmıştır. Duyguları kullanma boyutunun yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin incelendiği regresyon modelinde bu etkinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($F=52,013$, $p=0.000$, $p<0.05$). Duyguları kullanma boyutunun yaşam doyumunu açıklama oranı %16,6'dır. Duyguları kullanma boyutu bir birim artığında yaşam doyumunda 0,392 değerinde pozitif yönde bir artış gerçekleşmektedir. Elde edilen bu sonuca göre araştırmanın "H1_c: Duyguları kullanma yaşam doyumunu etkilemektedir" hipotezi doğrulanmıştır. Duyguları düzenleme boyutunun yaşam doyumunu üzerindeki etkisi incelendiğinde bu etkinin anlamlı olduğu görülmektedir ($F=13,306$, $p=0.000$, $p<0.05$). Duyguları düzenleme boyutunun yaşam doyumunu açıklama oranı %04,9'dur. Duyguları kullanma boyutu bir artığında yaşam doyumunda 0,212 değerinde pozitif yönlü bir artış gerçekleşmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın "H1_d: Duyguları düzenleme yaşam doyumunu etkilemektedir" hipotezi doğrulanmıştır. Diğer taraftan başkalarının duygularını değerlendirme boyutunun yaşam doyumunu üzerinde herhangi bir anlamlı etkisinin olmadığı tespit edilmiştir ($F=0,027$, $p=0,869$, $p>0.05$). Bu nedenle araştırmanın "H1_b: Başkalarının duygularını değerlendirme yaşam doyumunu etkilemektedir" hipotezi reddedilmiştir.

14. Farklılık Testleri

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının cinsiyet ve sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t testinde bu değişkenler açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumları ile yaş, aile tutumu, en uzun süre yaşanan yer ekonomik durum, kişilerarası ilişkiler değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için anova analizi yapılmıştır. Anova analizi sonucuna göre duygusal zekâ ve yaşam doyumunun en uzun yaşanan yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Duygusal zekânın yaş, aile tutumu ve kişilerarası ilişkiler değişkenlerine göre ise anlamlı farklılık gösterdiği, yaşam doyumunun ise aile tutumu, kişilerarası ilişkiler ve ekonomik duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan Scheffe testi uygulanmıştır. Ulaşılan sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

15. Yaş

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının yaş değişkenine göre farklılıklarına ilişkin sonuçlar tablo 6.7'de verilmiştir.

Tablo 8.7 Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	Yaş	n	\bar{x}	ss	F	p	Scheffe
KDD	20 ve altı ⁽¹⁾	58	3,74	0,80	3,899	0,021*	2-3
	21-24 arası ⁽²⁾	171	3,69	0,79			
	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	4,12	0,59			
	Toplam	259	3,75	0,78			
BDD	20 ve altı ⁽¹⁾	58	3,71	0,84	2,978	0,053	
	21-24 arası ⁽²⁾	171	3,74	0,78			
	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	4,09	0,48			
	Toplam	259	3,77	0,78			
DK	20 ve altı ⁽¹⁾	58	3,62	0,90	0,79	0,455	
	21-24 arası ⁽²⁾	171	3,44	0,93			
	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	3,46	0,89			
	Toplam	259	3,48	0,92			
DD	20 ve altı ⁽¹⁾	58	3,46	0,98	0,774	0,462	

	21-24 arası ⁽²⁾	171	3,39	0,94		
	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	3,61	0,73		
	Toplam	259	3,43	0,93		
	20 ve altı ⁽¹⁾	58	3,63	0,68		
	21-24 arası ⁽²⁾	171	3,56	0,67	2,015	0,135
DZ	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	3,82	0,38		
	Toplam	259	3,61	0,65		
	20 ve altı ⁽¹⁾	58	2,49	0,86		
	21-24 arası ⁽²⁾	171	2,51	0,88	0,216	0,806
YD	25 ve üzeri ⁽³⁾	30	2,61	1,01		
	Toplam	259	2,52	0,89		

*p<0.05

1. grup= 20 ve altı, 2. grup= 21-24 arası, 3. grup=25 ve üzeri

Tablo 6.7 incelendiğinde yaşam doyumu ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı (F=0,216, p=0,806, p>0.05), duygusal zekâ boyutlarından sadece kendi duygularını değerlendirme boyutunun yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=3,899, p=0,021, p<0.05). Buna göre yaşı 25 ve üzeri olan öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme düzeyleri yaşı 21-24 arasında yer alan öğrencilere göre daha yüksektir.

16. Aile Tutumu

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının aile tutumu değişkenine göre farklılıklarına ilişkin sonuçlar tablo 6.8'de verilmiştir.

Tablo 8.8 Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının Aile Tutumu Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	Aile Tutumu	n	\bar{x}	ss	F	p	Scheffe
KDD	Otoriter ⁽¹⁾	105	3,74	0,81	7,729	0,001*	1-2 2-3
	İlgisiz ⁽²⁾	27	3,24	0,96			
	Demokratik ⁽³⁾	127	3,87	0,67			
	Toplam	259	3,75	0,78			
BDD	Otoriter ⁽¹⁾	105	3,75	0,84	0,039	0,962	
	İlgisiz ⁽²⁾	27	3,77	0,79			
	Demokratik ⁽³⁾	127	3,78	0,73			
	Toplam	259	3,77	0,78			
DK	Otoriter ⁽¹⁾	105	3,49	0,95	10,786	0,000*	1-2 2-3
	İlgisiz ⁽²⁾	27	2,76	0,80			
	Demokratik ⁽³⁾	127	3,63	0,85			
	Toplam	259	3,48	0,92			
DD	Otoriter ⁽¹⁾	105	3,44	0,93	7,807	0,001*	1-2 2-3
	İlgisiz ⁽²⁾	27	2,80	1,05			
	Demokratik ⁽³⁾	127	3,56	0,86			
	Toplam	259	3,43	0,93			

DZ	Otoriter ⁽¹⁾	105	3,60	0,66	9,046	0,000*	1-2
	İlgisiz ⁽²⁾	27	3,14	0,72			
	Demokratik ⁽³⁾	127	3,71	0,59			
	Toplam	259	3,61	0,65			
YD	Otoriter ⁽¹⁾	105	2,46	0,92	15,362	0,000*	1-2
	İlgisiz ⁽²⁾	27	1,76	0,55			
	Demokratik ⁽³⁾	127	2,73	0,83			
	Toplam	259	2,52	0,89			

*p<0.05

1. grup= Otoriter, 2. grup= İlgisiz, 3. grup=Demokratik

Tablo 6.8 incelendiğinde, öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme (F=7,729, p=0,001, p<0.05), duyguları kullanma (F=10,786, p=0,000, p<0.05), duyguları düzenleme (F=7,807, p=0,001, p<0.05), duygusal zekâ (F=9,046, p=0,000, p<0.05) ve yaşam doyumları (F=15,362, p=0,000, p<0.05) ile aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonucuna göre aile tutumu ilgisiz olan öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma, duyguları düzenleme, duygusal zekâ ve yaşam doyum düzeyleri aile tutumu otoriter ve demokratik olan öğrencilere göre daha düşüktür. Ayrıca aile yapısı demokratik olan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri aile yapısı otoriter olan öğrencilere göre daha yüksektir.

17. Ekonomik Durum

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının ekonomik durum değişkenine göre farklılıklarına ilişkin sonuçlar tablo 6.9'da verilmiştir.

Tablo 8.9 Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının Ekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	Ekonomik durum	n	\bar{x}	ss	F	p	Scheffe
KDD	İyi ⁽¹⁾	51	3,84	0,83	0,579	0,561	
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	3,74	0,77			
	Kötü ⁽³⁾	30	3,65	0,78			
	Toplam	259	3,75	0,78			
BDD	İyi ⁽¹⁾	51	3,74	0,81	0,75	0,473	
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	3,80	0,77			
	Kötü ⁽³⁾	30	3,63	0,78			
	Toplam	259	3,77	0,78			
DK	İyi ⁽¹⁾	51	3,66	0,96	1,822	0,164	
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	3,47	0,90			
	Kötü ⁽³⁾	30	3,27	0,98			
	Toplam	259	3,48	0,92			
DD	İyi ⁽¹⁾	51	3,46	0,95	0,138	0,871	
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	3,43	0,93			
	Kötü ⁽³⁾	30	3,35	0,93			
	Toplam	259	3,43	0,93			
DZ	İyi ⁽¹⁾	51	3,67	0,69	0,908	0,404	
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	3,61	0,63			

	Kötü ⁽³⁾	30	3,47	0,69			
	Toplam	259	3,61	0,65			
YD	İyi ⁽¹⁾	51	3,07	0,81	22,381	0,000*	1-2
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	178	2,47	0,84			1-3
	Kötü ⁽³⁾	30	1,83	0,76			2-3
	Toplam	259	2,52	0,89			

*p<0.05

1. grup= İyi, 2.grup= Ne iyi ne kötü, 3.grup=kötü

Tablo 6.9 incelendiğinde duygusal zekâ ve alt boyutları ile ekonomik durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamazken, yaşam doyumu ile ekonomik durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir(F=22,381, p=0,000, p<0.05). Analiz sonucuna göre ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyleri, ekonomik durumu kötü ve ne iyi ne kötü olan öğrencilere göre daha yüksektir. İlave olarak, ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyleri ekonomik durumu ne iyi ne kötü olan öğrencilere göre daha düşüktür.

18. Kişilerarası İlişkiler

Öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşam doyumlarının kişilerarası ilişkiler değişkenine göre farklılıklarına ilişkin sonuçlar tablo 6.10'da verilmiştir.

Tablo 8.10 Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının Kişilerarası İlişkiler Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	Kişilerarası ilişkiler	n	\bar{x}	ss	F	p	Scheffe
KDD	İyi ⁽¹⁾	164	3,93	0,70	13,477	0,000*	1-2
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,46	0,82			
	Kötü ⁽³⁾	4	3,06	0,47			
	Toplam	259	3,75	0,78			
	İyi ⁽¹⁾	164	3,86	0,72			
BDD	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,62	0,86	2,706	0,069	
	Kötü ⁽³⁾	4	3,63	0,60			
	Toplam	259	3,77	0,78			
	İyi ⁽¹⁾	164	3,70	0,87			
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,10	0,89			
DK	Kötü ⁽³⁾	4	3,13	0,85	14,258	0,000*	1-2
	Toplam	259	3,48	0,92			
	İyi ⁽¹⁾	164	3,59	0,88			
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,17	0,97			
	Kötü ⁽³⁾	4	2,81	0,94			
DD	Toplam	259	3,43	0,93	7,076	0,001*	1-2
	İyi ⁽¹⁾	164	3,77	0,57			
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,34	0,70			
	Kötü ⁽³⁾	4	3,16	0,32			
	Toplam	259	3,61	0,65			
DZ	İyi ⁽¹⁾	164	3,77	0,57	15,306	0,000*	1-2
	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	3,34	0,70			
	Kötü ⁽³⁾	4	3,16	0,32			
	Toplam	259	3,61	0,65			

	İyi ⁽¹⁾	164	2,70	0,91			
YD	Ne iyi ne kötü ⁽²⁾	91	2,21	0,74	9,807	0,000*	1-2
	Kötü ⁽³⁾	4	2,15	1,23			
	Toplam	259	2,52	0,89			

*p<0.05

1. grup= İyi, 2.grup= Ne iyi ne kötü, 3.grup=kötü

Tablo 6.10 incelendiğinde, öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme (F=13,477, p=0,000, p<0.05), duyguları kullanma (F=14,258, p=0,000, p<0.05), duyguları düzenleme (F=7,076, p=0,001, p<0.05), duygusal zekâ (F=15,306, p=0,000, p<0.05) ve yaşam doyumları (F=9,807, p=0,000, p<0.05) ile kişiler arası ilişkiler değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonucuna göre kişilerarası ilişkileri iyi olan öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma, duyguları düzenleme, duygusal zekâ ve yaşam doyumunu düzeyleri kişiler arası ilişkileri ne iyi ne kötü olan öğrencilere göre daha yüksektir.

19. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmanın amacı; sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ ve yaşam doyumları arasındaki ilişkileri incelemek ve çeşitli demografik özelliklere göre duygusal zekâ ve yaşam doyumunun anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

Duygusal zekanın yaşam doyumunu ile olan ilişkisini belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda, duygusal zekanın yaşam doyumunu ile pozitif yönlü ilişkili olduğu görülmüştür. Duygusal zekânın yaşam doyumunu üzerindeki etkisini ortaya koymak için yapılan regresyon analizi sonucunda, duygusal zekânın yaşam doyumunu üzerinde pozitif yönde etkili olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir anlatımla, duygusal zekâ bireyin yaşamından daha fazla doyum sağlamasına neden olmaktadır. Elde edilen bu sonuç literatürdeki benzer çalışmaları desteklemektedir (Kartol ve Erçelik, 2019, Çınar ve Özyılmaz, 2018, Afolabi ve Balogun, 2017, Çelik ve Coşkun, 2015, Kong, Zhao ve You, 2012). Duygusal zekânın alt boyutlarının yaşam doyumuna etkisi belirlemek için yapılan regresyon analizlerinde, duygusal zekânın başkalarının duygularını değerlendirme boyutunun yaşam doyumunu üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı belirlenirken, kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma ve duyguları düzenleme boyutlarının yaşam doyumunu pozitif olarak etkilediği gözlenmiştir. Bakan ve Güler (2017) çalışmasında duyguların kullanılması ve duyguların düzenlenmenin yaşam doyumunu üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Duygusal zekâ ve yaşam doyumunun çeşitli demografik özelliklere göre farklılığını belirlemek için yapılan analizlerde, cinsiyet ve sınıf değişkeni ile duygusal zekâ ve yaşam doyumunu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yaş değişkeni açısından, 25 yaş ve üzerinde bulunan öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme düzeyleri 21-24 yaş aralığında bulunan öğrencilere daha yüksektir. Aile tutumu değişkeni açısından, ilgisiz aile tutumuna sahip öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma, duyguları düzenleme, duygusal zekâ ve yaşam doyumunu düzeyleri otoriter ve demokratik aile tutumuna sahip olan öğrencilere göre daha düşüktür. Ayrıca, demokratik aile tutumuna sahip olan öğrencilerin yaşam doyumları otoriter aile tutumuna sahip öğrencilere göre daha yüksektir. Bu sonuç bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Bakan ve Güler, 2017). Ekonomik durum değişkeni açısından, ekonomik durumları iyi olan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri ekonomik durumları kötü ve ne iyi ne kötü olan öğrencilere göre daha yüksektir. Ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin yaşam doyumları ne iyi ne de kötü olan öğrencilere göre daha düşüktür. Ulaşılan bu sonuç ekonomik durum ile yaşam doyumunu arasındaki farklılığı ele alan bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir (Akboğa ve Gürkan, 2019, Pınar vd., 2015). Kişilerarası ilişkiler değişkeni açısından, kişiler arası ilişkileri iyi olan öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme, duyguları kullanma, duyguları düzenleme, duygusal zekâ ve yaşam doyumunu düzeyleri kişiler arası ilişkileri ne iyi ne kötü olan öğrencilere göre daha yüksektir. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan bireylerin daha iyi kişilerarası ilişkilere sahip oldukları bilinmektedir (Nozaki, 2015). Kişilerarası ilişkileri kötü olan öğrencilerin yaşam doyumlarının daha düşük olduğu önceki çalışmalarda ortaya konulmuştur (Özgür, Babacan Gümüş ve Durdu, 2010).

Duygusal zekâ düzeyi yüksek bireyler pozitif tutum ve davranışları sayesinde daha sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilir. Böylelikle bu bireyler yaşamından daha fazla doyum sağlayabilirler. Bu bağlamda, üniversiteler öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerini geliştirmeye katkı sağlayacak çeşitli programlar, etkinlikler, seminerler ve dersler verilebilir. Araştırmanın en önemli kısıtlarından biri sadece belirli bölgede yer alan bir üniversitede ve yalnızca sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılmış olmasıdır. Sonradan yapılacak araştırmaların farklı üniversitelerde ve bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin örnekleme dâhil edilerek elde edilen sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile karşılaştırılabilir.

Kaynakça

- Abdullah, F. (2012). Teaching Islamic Ethics and Ethical Training: Benefiting From Emotional and Spiritual Intelligence. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(3), 224-232.
- Afolabi, O. A., & Balogun, A. G. (2017). Impacts of Psychological Security, Emotional Intelligence and Self-Efficacy on Undergraduates' Life Satisfaction. *Psychological Thought*, 10(2), 247-261.
- Agnoli, S., Mancini, G., Pozzoli, T., Baldaro, B., Russo, P. M., & Surcinelli, P. (2012). The Interaction Between Emotional Intelligence and Cognitive Ability in Predicting Scholastic Performance in School-Aged Children. *Personality and Individual Differences*, 53(5), 660-665.
- Akboğa, Ö. F., & Gürkan, U. (2019). Gençlerde İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Kaygı Bozukluğu Arasındaki İlişkinin Yaşam Doyumu ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 443-464.
- Ardahan, F. (2012). Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Doğa Sporu Yapanlar Örneğinde İncelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 3(3), 20-33.
- Atilla, G. (2012). Hastanelerde Duygusal Zekâ-Hasta Memnuniyeti İlişkisi: Isparta İl Merkezi Örneği (Doktora Tezi). *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta*.
- Bakan, İ., & Güler, B. (2017). Duygusal Zekânın, Yaşam Doyumu ve Akademik Başarıya Etkileri ve Demografik Özellikler Bağlamında Algı Farklılıkları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(33), 1-11.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On Model of Emotional-Social Intelligence (ESI) 1. *Psicothema*, 13-25.
- Cazan, A. M., & Năstasă, L. E. (2015). Emotional Intelligence, Satisfaction with Life and Burnout Among University Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 1574-1578.
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1263.
- Davies, M., Stankov, L., & Roberts, R. D. (1998). Emotional Intelligence: In Search of an Elusive Construct. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(4), 989- 1015.
- Demirer, M. C., & Polatçı, S. Örgütsel-Sosyal Destek ile Duygusal Zekânın İş ve Yaşam Tatmini Üzerine Etkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 381-399.
- Deniz, M. E., & Yılmaz, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Extremera, N., & Rey, L. (2016). Ability Emotional Intelligence and Life Satisfaction: Positive and Negative Affect as Mediators. *Personality and Individual Differences*, 102, 98-101.
- Girgin, G. (2009). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *KKTC - Milli Eğitim Dergisi*, 3, 1-12.
- Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence. New York: Bantam.
- Huck, S. W. (2012). *Reading Statistics and Research*. Pearson Education.
- Karimi, L., Leggat, S. G., Donohue, L., Farrell, G., & Couper, G. E. (2014). Emotional Rescue: The Role of Emotional Intelligence and Emotional Labour On Well-Being and Job-Stress among Community Nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 70(1), 176-186.
- Kartol, A., & Erçevik, A. Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Yaşam Doyumu: Yaşamda Anlamanın Aracı Rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 718-728.
- Kesen, N. F., Kırhoğlu, M., & Deniz, M. E. (2013). Öğretmenlerin Yaşam Doyumu ve Duygusal Zekâ Düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 16(1), 113-141.
- Keser, A. (2005). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Çalışma ve Toplum*, 4(1), 77-95.
- Kong, F., Gong, X., Sajjad, S., Yang, K., & Zhao, J. (2019). How is Emotional Intelligence Linked to Life Satisfaction? The Mediating Role of Social Support, Positive Affect and Negative Affect. *Journal of Happiness Studies*, 20(8), 2733-2745.
- Kong, F., Zhao, J., & You, X. (2012). Emotional Intelligence and Life Satisfaction in Chinese University Students: The Mediating Role of Self-Esteem and Social Support. *Personality and Individual Differences*, 53(8), 1039-1043.
- Koohbanani, S. E., Dastjerdi, R., Vahidi, T., & Far, M. H. G. (2013). The Relationship Between Spiritual Intelligence and Emotional Intelligence with Life Satisfaction among Birjand Gifted Female High School Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 314-320.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., & Schkade, D. (2005). Pursuing Happiness: The Architecture of Sustainable Change. *Review of General Psychology*, 9(2), 111-131.

- Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Salovey, P. (2016). The Ability Model of Emotional Intelligence: Principles and Updates. *Emotion Review*, 8(4), 290-300.
- Mikolajczak, M., & Luminet, O. (2008). Trait Emotional Intelligence and the Cognitive Appraisal of Stressful Events: An Exploratory Study. *Personality and Individual Differences*, 44(7), 1445-1453.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The Measurement of Life Satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16(2), 134-143.
- Nozaki, Y. (2015). Emotional Competence and Extrinsic Emotion Regulation Directed Toward an Ostracized Person. *Emotion*, 15(6), 763-774.
- Özdemir, M., & Dilekmen, M. (2016). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 98-113.
- Özer, E., Hamarta, E., & Deniz, M. E. (2016). Emotional Intelligence, Core-Self Evaluation, and Life Satisfaction. *Psychology*, 7(2), 145-153.
- Özgür, G., Babacan Gümüş, A., & Durdu, B. (2010). Evde ve Yurtta Kalan Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 25-32.
- Özyer, K., Azizoğlu, Ö., & Fahreeva, G. (2011). A Study About Relationship between Emotional Intelligence and Life Satisfaction. *Akademik Bakış Dergisi*, 25, 1-20.
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the Satisfaction with Life Scale. *Psychological Assessment*, 5, 164-172.
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The Satisfaction with Life Scale and the Emerging Construct of Life Satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137-152.
- Petrides, K. V., Pita, R., & Kokkinaki, F. (2007). The Location of Trait Emotional Intelligence in Personality Factor Space. *British journal of psychology*, 98(2), 273-289.
- Pınar, Ş. E., Bilgiç, D., Demirel, G., Akyüz, M. B., Karatepe, C., & Sevim, D. (2015). Sağlık Alanlarında Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(4), 284-292.
- Ruiz-Aranda, D., Extremera, N., & Pineda-Galan, C. (2014). Emotional Intelligence, Life Satisfaction and Subjective Happiness in Female Student Health Professionals: The Mediating Effect of Perceived Stress. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 21(2), 106-113.
- Salovey, P. E., & Sluyter, D. J. (1997). Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications. Basic Books.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.
- Sarıcam, H., Çelik, I., & Coşkun, L. (2015). The Relationship Between Emotional Intelligence, Hope and Life Satisfaction in Preschool Preserves Teacher. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 6(1), 1-9.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Sevindik, F., Uncu, F. & Dağ, D. G. (2012). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Tıp Dergisi*, 26(1), 21-26.
- Sun, P., Wang, S., & Kong, F. (2014). Core Self-Evaluations as Mediator and Moderator of the Relationship between Emotional Intelligence and Life Satisfaction. *Social Indicators Research*, 118(1), 173-180.
- Taşkırmaz, M., & Bal, C. G. (2019). Yaşam Doyumu ve Yılmazlık Arasındaki İlişkide Duygusal Zekanın Aracı Rolü. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 8(3), 1560-1576.
- Urquijo, I., Extremera, N., & Villa, A. (2016). Emotional Intelligence, Life Satisfaction, and Psychological Well-Being in Graduates: The Mediating Effect of Perceived Stress. *Applied Research in Quality of Life*, 11(4), 1241-1252.
- Wong, C. S., & Law, K. S. (2002). The Effects of Leader and Follower Emotional Intelligence on Performance and Attitude: An Exploratory Study. *The Leadership Quarterly*, 13(3), 243-274.
- Wong, C. S., Law, K. S., & Wong, P. M. (2004). Development and Validation of a Forced Choice Emotional Intelligence Measure for Chinese Respondents in Hong Kong. *Asia Pacific Journal of Management*, 21(4), 535-559.
- Yıldırım, B., & Latifoğlu, G. (2020, September). Serbest Zaman Tatmini ile Yaşam Doyumu ve Duygusal Zekâ Arasındaki İlişki. In *Conference Proceeding Book* (p. 68). Near East University.
- Yıldız, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Yaşam Doyumu ve Depresyonun Cinsiyet ve Sınıf Seviyelerine Göre Etkileri. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 451-474.